

Briselē, 2020. gada 6. jūlijā

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀŽU JOMĀ

Kopš 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par “trešo valsti”¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī. Līdz minētajam datumam Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pilnībā ir piemērojamas ES tiesības³.

Pārejas periodā Eiropas Savienība un Apvienotā Karaliste risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, jo īpaši paredzot brīvās tirdzniecības zonas izveidi. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums būs noslēgts un stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko šāds nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā ļoti atšķirtos no Apvienotās Karalistes dalības iekšējā tirgū⁴, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Turklāt pēc pārejas perioda beigām attiecībā uz ES tiesību aktu īstenošanu un piemērošanu ES dalībvalstīs Apvienotā Karaliste būs trešā valsts.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām un jo īpaši ekonomikas dalībniekiem tiek atgādināts par juridisko situāciju, kas būs spēkā pēc pārejas perioda beigām (sk. tālāk A daļu). Šajā paziņojumā ir arī izskaidroti daži attiecīgie izstāšanās līguma atdalīšanās noteikumi (sk. tālāk B daļu), kā arī noteikumi, kas pēc pārejas perioda beigām būs piemērojami Ziemeļīrijai (sk. tālāk C daļu).

Lūdzam ievērot, ka

šis paziņojums neattiecas uz:

¹ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp. (“izstāšanās līgums”).

³ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti izstāšanās līguma 127. pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁴ Konkrētāk, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzīšana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Turklāt brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroles (arī attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

- ES pārtikas aprites tiesību aktiem, to skaitā tirdzniecības standartiem;
- ES noteikumiem par citām intelektuālā īpašuma tiesībām, tādām kā preču zīmes un dizainparaugi;
- ES noteikumiem par muitas īstenoto intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

Attiecībā uz šiem aspektiem tiek gatavoti vai jau ir publicēti citi paziņojumi⁵.

A. JURIDISKĀ SITUĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM

Turpmāk lietotais termins “ģeogrāfiskās izcelsmes norāde” attiecas uz šādiem nosaukumiem, kas aizsargāti saskaņā ar ES tiesību aktiem: aizsargāti cilmes vietas nosaukumi un aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes Regulas (ES) Nr. 1151/2012⁶ nozīmē, aizsargāti cilmes vietas nosaukumi un aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes Regulas (ES) Nr. 1308/2013⁷ nozīmē, ģeogrāfiskās izcelsmes norādes Regulas (ES) 2019/787⁸ nozīmē un ģeogrāfiskās izcelsmes norādes Regulas (ES) Nr. 251/2014⁹ nozīmē. Šajā paziņojumā termins “ģeogrāfiskās izcelsmes norāde” ietver arī garantētas tradicionālās īpatnības Regulas (ES) Nr. 1151/2012 nozīmē un tradicionālos apzīmējumus Regulas (ES) Nr. 1308/2013 nozīmē.

Pēc pārejas perioda beigām ES noteikumi ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā Apvienotajā Karalistē vairs nebūs piemērojami¹⁰. Tam ir konkrēti šādas sekas.

1. ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀDES, KAS REĢISTRĒTAS ES PIRMS PĀREJAS PERIODA BEIGĀM

Visas tiesības, kas pirms pārejas perioda beigām piešķirtas saskaņā ar ES tiesību aktiem par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, ES dalībvalstīs tiks piemērotas tikai pēc pārejas perioda beigām.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lv.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1151/2012 (2012. gada 21. novembris) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, OV L 343, 14.12.2012., 1. lpp.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/787 (2019. gada 17. aprīlis) par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, aprakstu, noformējumu un marķējumu, stipro alkoholisko dzērienu nosaukumu lietošanu citu pārtikas produktu noformējumā un marķējumā, stipro alkoholisko dzērienu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, lauksaimnieciskās izcelsmes etilspirta un destilātu izmantošanu alkoholiskajos dzērienos, OV L 130, 17.5.2019., 1. lpp.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 251/2014 (2014. gada 26. februāris) par stipro alkoholisko dzērienu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, OV L 84, 20.3.2014., 14. lpp.

¹⁰ Par ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu tiesību aktu piemērojamību Ziemeļīrijai sk. šā paziņojuma C daļu.

Tomēr jāatgādina, ka attiecībā uz Eiropas Savienībā reģistrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu kopumu pārejas perioda beigās izstāšanās līgumā ir paredzēta pastāvīga aizsardzība Apvienotajā Karalistē (sk. tālāk šā paziņojuma B daļu).

2. ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀŽU REĢISTRĀCIJA PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijas procedūra saskaņā ar ES tiesību aktiem par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm atšķiras atkarībā no produktu izcelsmes.

Proti, lai reģistrētu produkta nosaukumu kā ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ES ražotājiem savs pieteikums ir jāiesniedz valsts iestādēm, lai tās veiktu pārbaudi. Pēc tam attiecīgā dalībvalsts pārsūta pieteikumu Eiropas Komisijai, kura pieteikumu izskata saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas iepriekš minētajos ES tiesību aktos¹¹.

Lai kā ģeogrāfiskās izcelsmes norādi Eiropas Savienībā reģistrētu ārpussavienības produktu nosaukumus, ražotāji pieteikumus Eiropas Komisijai sūta vai nu tieši, vai ar savu valsts iestāžu starpniecību¹².

Lai ES pēc pārejas perioda beigām reģistrētu ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kuras attiecas uz Apvienotās Karalistes izcelsmes produktiem, ir jāievēro nosacījumi¹³, kas piemērojami trešo valstu izcelsmes ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

Nosaukumu reģistrācijas pieteikumi, kuri pārejas perioda beigās Eiropas Savienībā vēl nebūs izskatīti, pēc nosaukumu reģistrācijas uz Apvienoto Karalisti pēc pārejas perioda beigām vairs neattieksies.

B. ATTIECĪGIE IZSTĀŠANĀS LĪGUMA ATDALĪŠANĀS NOTEIKUMI

Izstāšanās līguma 54. panta 2. punkta pirmajā daļā attiecībā uz nosaukumiem, kas pārejas perioda pēdējā dienā ir aizsargāti ES saskaņā ar attiecīgajiem ES noteikumiem par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, ir paredzēta pastāvīga aizsardzība Apvienotajā Karalistē¹⁴. Šis noteikums attiecas arī uz Apvienotās Karalistes izcelsmes produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

Saskaņā ar izstāšanās līguma noteikumiem ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu kopuma aizsardzība Apvienotajā Karalistē ir jānodrošina bez atkārtotas pārbaudes un vismaz tādā

¹¹ Sk. Regulas (ES) Nr. 1151/2012 49. panta 2. punktu, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 95. un 96. pantu, Regulas (ES) 2019/787 24. panta 5. punktu un Regulas (ES) Nr. 251/2014 12.–13. pantu.

¹² Sk. Regulas (ES) Nr. 1151/2012 49. panta 5. punktu, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 95. pantu, Regulas (ES) 2019/787 24. panta 8. punktu un Regulas (ES) Nr. 251/2014 11. pantu.

Plašāka informācija par pieteikumiem un pieteikuma veidlapas ir pieejamas šādā tīmekļvietnē: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/registration-name-quality-product_lv.

¹³ Piemēram, prasība, kas noteikta Regulas (ES) Nr. 1151/2012 8. panta 1. punkta otrajā daļā.

¹⁴ Izstāšanās līguma 54. panta 2. punkta pirmo daļu nepiemēro ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kuru aizsardzība Savienībā izriet no starptautiskiem nolīgumiem, kuros Savienība ir līgumslēdzēja puse (sal. izstāšanās līguma 54. panta 2. punkta trešo daļu).

pašā aizsardzības līmenī kā saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem¹⁵. Šāda aizsardzība ir beztermiņa tik ilgi, kamēr attiecīgā ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir aizsargāta Eiropas Savienībā¹⁶.

Tas nozīmē, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kuras pašlaik reģistrētas Eiropas Savienībā, un tās, kas tiks ierakstītas reģistrā līdz pārejas perioda beigām, Apvienotajā Karalistē būs aizsargātas arī pēc pārejas perioda beigām bez vajadzības iesniegt pieteikumu Apvienotajā Karalistē vai veikt īpašas administratīvas procedūras šādas aizsardzības nodrošināšanai¹⁷.

Saskaņā ar izstāšanās līguma noteikumiem ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu kopuma reģistrācija Apvienotajā Karalistē būs bez maksas¹⁸.

C. ZIEMEĻĪRIJĀ PĒC PĀREJAS PERIODA BEIGĀM PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI

Pēc pārejas perioda beigām stājas spēkā Protokols par Īriju/Ziemeļīriju (“Ī/ZĪ protokols”)¹⁹. Lai turpinātu piemērot Ī/ZĪ protokolu, periodiski ir jāsaņem Ziemeļīrijas Leģislatīvās asamblejas piekrišana, un sākotnējais piemērošanas periods ir 4 gadi pēc pārejas perioda beigām²⁰.

Ī/ZĪ protokolā ir noteikts, ka daži ES tiesību noteikumi ir piemērojami arī Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju. Turklāt Ī/ZĪ protokolā ES un Apvienotā Karaliste ir vienojušās, ka Ziemeļīriju uzskata par dalībvalsti, ciktāl ES noteikumi ir piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju²¹.

Ī/ZĪ protokolā ir paredzēts, ka Regula (ES) Nr. 2019/787, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 251/2014 un (ES) Nr. 1308/2013 piemērojama Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju²².

Tas nozīmē, ka šā paziņojuma A un B daļā atsauces uz Eiropas Savienību ir jāsaprot kā atsauces, kas ietver Ziemeļīriju, taču atsauces uz Apvienoto Karalisti ir jāsaprot kā atsauces tikai uz Lielbritāniju.

Konkrētāk, tas cita starpā nozīmē:

- to ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, kuras ir reģistrētas pirms pārejas perioda beigām, pēc pārejas perioda beigām turpina piemērot Apvienotajā

¹⁵ Izstāšanās līguma 54. panta 2. punkta pirmā daļa.

¹⁶ Izstāšanās līguma 54. panta 2. punkta otrā daļa.

¹⁷ Izstāšanās līguma 55. panta 2. punkts.

¹⁸ Izstāšanās līguma 55. panta 1. punkts.

¹⁹ Izstāšanās līguma 185. pants.

²⁰ Ī/ZĪ protokola 18. pants.

²¹ Izstāšanās līguma 7. panta 1. punkts saistībā ar Ī/ZĪ protokola 13. panta 1. punktu.

²² Ī/ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un minētā protokola 2. pielikuma 45. iedaļa.

Karalistē attiecībā uz Ziemeļīriju. Tas pats attiecas uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kuras Eiropas Savienībā reģistrētas pēc pārejas perioda beigām.

- Pēc pārejas perioda beigām ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību saskaņā ar ES starptautiskajiem nolīgumiem turpina piemērot Apvienotajā Karalistē attiecībā uz Ziemeļīriju²³. Tas pats attiecas uz nolīgumiem, kas noslēgti pēc pārejas perioda beigām.
- Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu pieteikumi, kuri attiecas uz Ziemeļīrijas izcelsmes produktiem un par kuriem pārejas perioda beigās vēl nav pieņemts lēmums vai kuri iesniegti pēc pārejas perioda beigām, tiks uzskatīti par ES pieteikumiem, kuriem nav jāatbilst prasībām, kas piemērojamas trešo valstu pieteikumiem (sk. iepriekš šā paziņojuma A daļas 2. punktu).
- Ziemeļīrijā nebūs līdzvērtīgas, no ES nošķirtas valsts mēroga ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēmas²⁴. Ziemeļīrijas nosaukumi ir aizsargāti Eiropas Savienībā un Ziemeļīrijā tikai pēc ES reģistrācijas. Tie ir aizsargāti Apvienotās Karalistes teritorijā, kas nav Ziemeļīrijas teritorija, pēc to reģistrācijas Apvienotās Karalistes ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēmā.
- Valsts iebildumu procedūra saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1151/2012 49. panta 3. punktu, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 96. panta 3. punktu, Regulas (ES) 2019/787 24. panta 6. punktu un Regulas (ES) Nr. 251/2014 13. panta 3. punktu attiecas tikai uz personām, kas veic uzņēmējdarbību Ziemeļīrijā.
- Pārrobežu Ī/ZĪ ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu pieteikumi tiek izskatīti un norādes reģistrētas saskaņā ar ES tiesību aktiem kā ES ģeogrāfiskās izcelsmes norādes. Ir piemērojami ES noteikumi par kopīgiem pieteikumiem un grozījumiem attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kuru izcelsme ir 100 % ES teritorijā.

Tomēr Ī/ZĪ protokols izslēdz iespēju Apvienotajai Karalistei attiecībā uz Ziemeļīriju piedalīties Savienības lēmumu pieņemšanā un lēmumu izstrādē²⁵.

Komisijas tīmekļvietnē par ES noteikumiem kvalitātes politikas jomā (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels_lv) ir sniegta vispārīga informācija par Savienības tiesību aktiem, kas piemērojami ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm. Šīs tīmekļa lapas vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija
Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts

²³ Ī/ZĪ protokola 5. panta 4. punkts un minētā protokola 2. pielikuma 4. iedaļas pēdējais ievilkums.

²⁴ Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēmas ekskluzivitātes un pilnīguma princips ir noteikts, pirmkārt, Tiesas (virspalātas) 2009. gada 8. septembra (*) spriedumā lietā C 478/07, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko iesniedza *Handelsgericht Wien* (Austrija) (*Budějovický Budvar, národní podnik* pret *Rudolf Ammersin GmbH*), un, otrkārt, Tiesas (otrā palāta) 2017. gada 14. septembra spriedumā lietā C 56/16 P, apelācijas sūdzība atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam (Eiropas Savienības vārdiska preču zīme “Port Charlotte”).

²⁵ Ja nepieciešams apmainīties ar informāciju vai savstarpēji konsultēties, tas notiks apvienotajā konsultatīvajā darba grupā, kas izveidota ar Ī/ZĪ protokola 15. pantu.